

Att inkludera hbtq+ perspektiv i palliativ vård

DöBra Regnbågscafé

Max Kleijberg, PhD.

Lektor, Institutionen för hälsovetenskap, innovation och design

Anknuten forskare, Karolinska Institutet

Processledare jämlik hälsa och cancer vård, RCC Stockholm-Gotland

Vad betyder bokstäverna?

- L för lesbisk (sexualitet)
- H för homosexuell (sexualitet)
- B för bisexuell (sexualitet)
- T för trans, ett paraplybegrepp (könsidentitet)
- Q för queer (sexualitet / könsidentitet)
- + för andra identiteter utanför normen

Ett språk i utveckling

Symboler

Ett "community"?

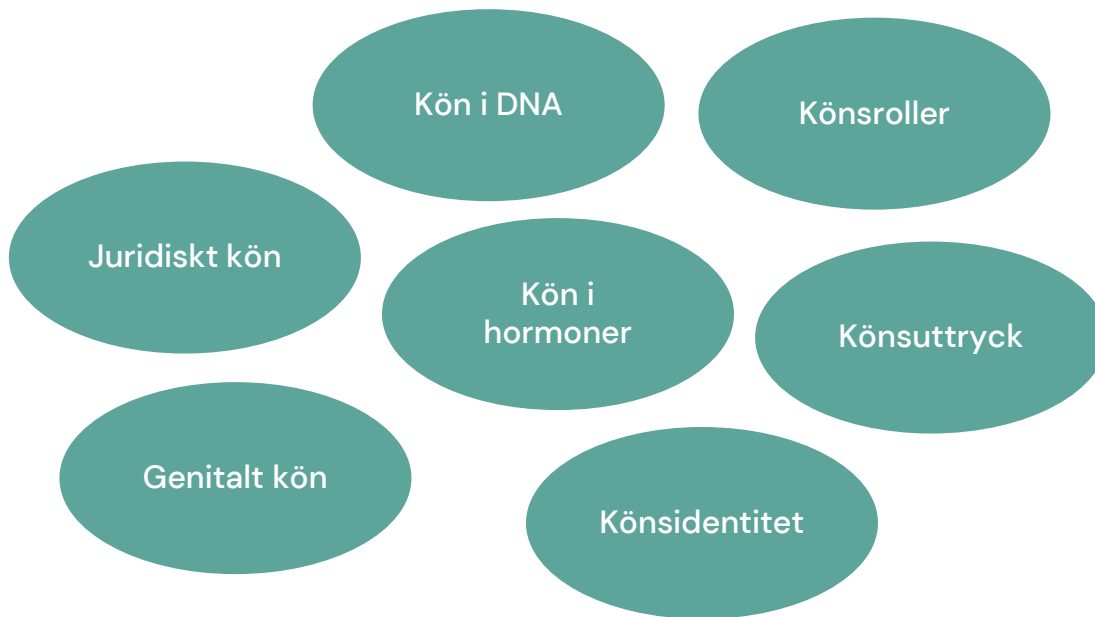

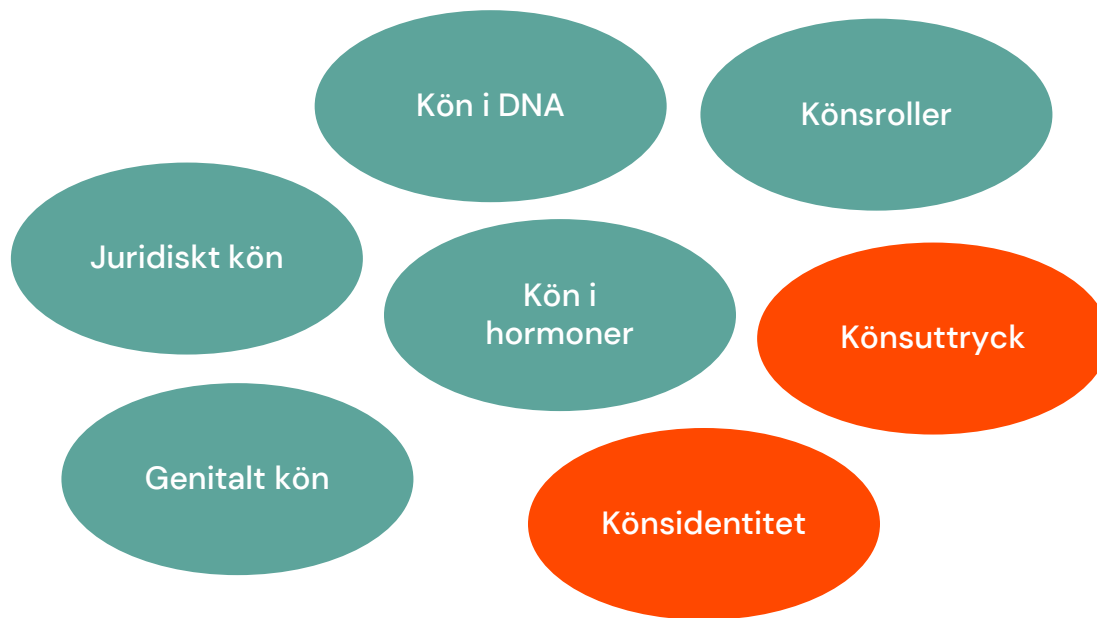
Attraktion

Beteende

Identitet

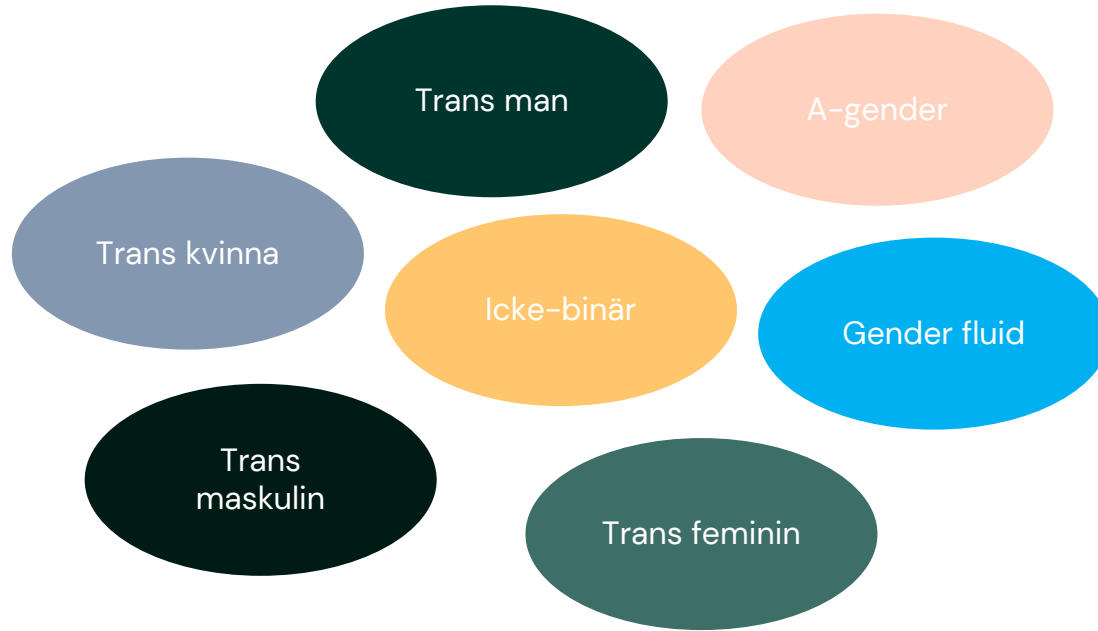

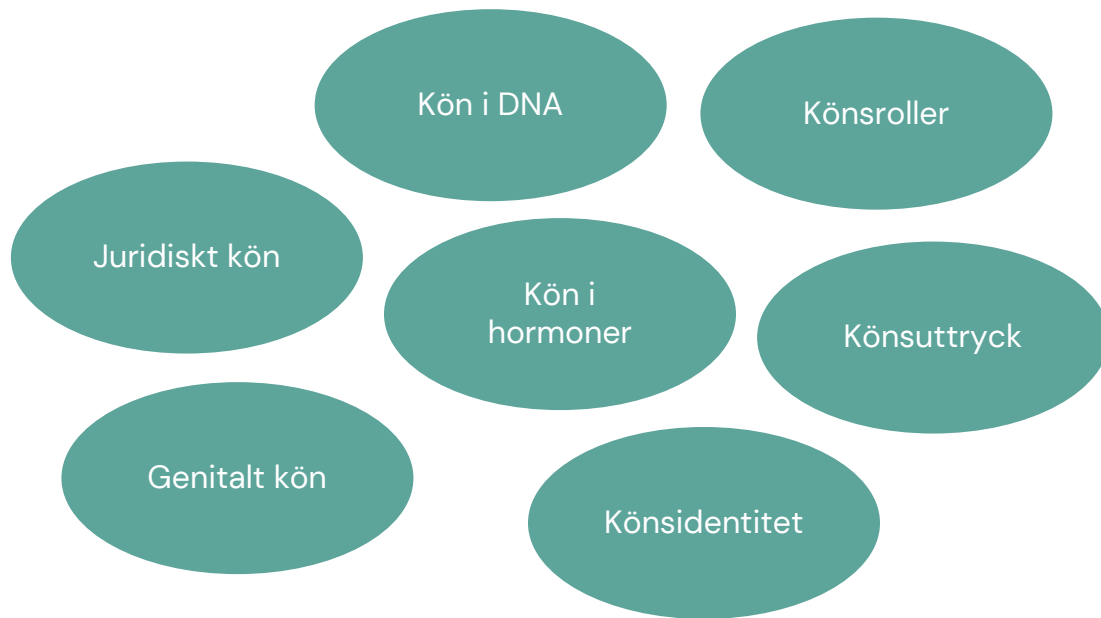
Definition av trans/transgender

"Ett paraplybegrepp som omfattar många grupper som har det gemensamt att individens könsidentitet och/eller könsuttryck inte stämmer överens med det kön som personen tilldelades vid födseln." (Bränström, 2019)

Vilka ord använder personer för att identifiera sig under trans-paraplyet?

"Cis är latin för på samma sida. Begreppet används för en person vars juridiska kön, biologiska kön och könsidentitet hänger ihop och alltid har hängt ihop med den rådande samhällsnormen." (Bränström, 2019)

1944 Sverige avkriminaliserar homosexualitet (Danmark 1933, Island 1940, Finland 1971, Norge 1972)

1979 "ströks homosexualitet ur det svenska registret över psykiatriska diagnoser."

80 & 90-talet HIV/AIDS pandemi som medför stigmatisering men också aktivism

2009 "Könsöverskridande identitet eller uttryck läggs till som diskrimineringsgrund. Alla transpersoner inkluderas från och med nu i svensk diskrimineringslagstiftning."

2009 Könsneutral äktenskap. "I och med att äktenskapslagen blir könsneutral 2009 behöver olikkönade gifta par inte längre skilja sig om den ena vill ändra juridiskt kön."

2013 Fram till det här året blev transpersoner som bytte juridiskt kön tvångssteriliserade.

2025 Ny könstillhörighetslag. Ingen könsdysfori diagnos behövs för att ändra juridiskt kön, utan en läkarintyg.

Framtiden?

Antagandet att alla människor är cis och heterosexuell.
Detta styr tankesätt, beteende, samt samhällsstrukturer och institutioner.

- Kronisk stress pga stigmatiserande erfarenheter
- Leder till ökad risk för sämre hälsa
- Högre självmordsfrekvens
- Undviker/skjuter upp kontakt med vården
- Lever oftare ensamma
- Konflikt med biologisk/juridisk familj / religion
- Högre risk för vissa cancerformer
- Påverkade av hiv/aids-pandemin

Påverkar erfarenheter av
åldrande, svår sjukdom,
döende, död, sorg,
samt vård och omsorg:

Dödssystemet

(Kastenbaum & Moreman 2024)

- Task Force: HBTQ-inkluderande palliativ vård och vård i livets slutskede.
- Internationell grupp forskare, vårdpersonal, och HBTQ organisationer
- Svenska versionen finns på www.dobra.se

Socialstyrelsens virtuella utbildning:
[Arbeta för jämlik äldreomsorg för hbtqi-personer](#)

Transammans virtuella utbildning:

Värdig vård – öppet sinne

Webbutbildning och handbok framtaget för personal inom vård och omsorg som möter äldre i sitt arbete. Den ger uppdaterad kunskap om **äldre transpersoners** livsvillkor och behov, samt konkreta tips för ett tryggt och respektfullt bemötande.

(ladda ner nu, det är gratis)

[Boken: Queer Äldreomsorg?](#)

[Rapporten från Forte](#)

[Rapporten från VG-regionen](#)

[Rapport från
Nordiska
ministerrådet](#)

[Rapport från
Socialstyrelsen](#)

[Rapport från
Folkhälsomyndighet
en](#)

www.dobra.se/projekt/lhbtqperspektiv

Hör gärna av dig om du vill veta mer
om att queera till dödssystemet / DöBra Regnbågscafé

max.kleijberg@mdu.se

Tack till er som deltog i denna session

Tack till alla som deltagit i intervjuer

Tack till alla organisationer och individer som vi samarbetar med

Tack till FORTE som finansierar forskningsprojektet

Tack till Marion Englaborn som har varit forskningsassistent

Tack till Prof. Lars. E. Eriksson som är medforskare

